

DE SCHAKING VAN LIVIA

Twee dagen nadat Simon Bette was terechtgesteld, deed er zich een zonderlinge gebeurtenis voor. Livia wandelde rustig op de wallen van Gent en ademde de frissche morgenlucht in. Nergens was een levend wezen te bespeuren. De schildwachten, op de hooge vestingen, stapten heen en weder op grooten afstand van elkander. In het grafelijk kamp scheen ook alles rustig. Geen beweging was er te bemerken. De dag scheen kalm voorbij te zullen gaan. De kanonnen hadden zich nog niet laten hooren. Het meisje dacht aan de gebeurtenissen der laatste tijden, aan den dood van haar geliefden vader, aan Walter van Enghien, den jongeling dien zij boven alles liefhad, doch dien zij uit plicht moest verlaten; aan Simon Bette, die altijd goed voor haar was geweest. Zij had getreurd over den braven man, den zwakke, die de partij van den graaf koos en zulks met zijn leven had geboet. Wie zou thans voor haar zorgen? Pieter van den Bosch? De edelmoedige jongeling had zijne handen vol. Dag en nacht stond hij voor Vlaanderens zaak op de bres, hij had geen oogenblik rust meer. Van zijn kant had Pieter ook aan het meisje gedacht en was haar komen opzoeken, haar edelmoedig zijne bescherming aanbiedende. Maar Filips van Artevelde was van meening dat het meisje nergens veiliger was dan in zijn huis, en men de verdere

gebeurtenissen moest afwachten om over haar lot te beslissen. Livia dacht aan dit alles en haar hart werd overstelpt door de zonderlingste gewaarwordingen, door het hevigste verdriet. Eensklaps werd hare opmerkzaamheid getrokken door een drietal mannen, die langs den anderen kant van het water luidruchtig lachten en spotten. Zij keek op en zag aan hun roode kappen dat deze mannen bij het leger der Leliaarts hoorden.

De drie mannen bleven staan en wezen elkander het meisje aan. Zij schenen te beraadslagen en zagen in alle richtingen rond.

— Ja, dat is ze ! sprak een hunner. Ik herken haar.

— Zijt gij zeker ? vroegen de twee anderen.

— Ja. Ik leg er mijne hand voor in het vuur.

— Welaan dan. Wij kunnen vandaag eene mooie som verdienen.

— Wie zal het wagen ?

— Ik. Aan den overkant ligt een bootje. Ik zwem over en breng ze dadelijk hier.

— Goed zoo. Wij zullen intusschen onzen boog spannen en zoo zij een stap durft verzetten, schieten wij haar neer.

Eerst dacht Livia dat ze gekscheerden, doch toen zij een hunner het water zag oversteken, begon zij voor een groot gevaar te duchten. Zij wilde zich haastig heenspoeden, maar hoorde op 't zelfde oogenblik een stem klinken :

— Zoo gij u verroert, schieten wij u neer.

Zij bleef als aan den grond genageld staan. Lang bleef zij niet in onzekerheid. Eer zij nog van haar schrik was bekomen, had degene die over het water was gezwommen, zijne armen om haar heen geslagen en rukte haar met zich mee.

— Help ! Help ! kreet Livia. Help !

De schildwachten waren te ver om haar geroep te hooren, niemand was te zien. Livia werd geschaakt en naar het kamp van den vijand meegesleurd.

Dien avond was het feest in het kamp der Roodkappen. De brandewijn stroomde bij beken en, terwijl de Gentenaars van honger verkwijnen, hielden de partijgangers van den graaf een groot gastmaal.

In het huis, waar de opperbevelhebber Jan van Montigny zijn hoofdkwartier had opgeslagen, zaten een veertigtal oversten bijeen en dronken en zongen, tierden en vloekten met verdwaasde blikken, als een hoop bezetenen. Kapitein Montigny en zijn officieren waren zoo dronken als het gemeene geboefte daar buiten.

— Het is hier een hemel rond die trotsche stad, grinnikte er een. Wij leven hier als vorsten, want eten en drinken hebben we hier maar voor 't grijpen.

— Een hemel ! spotte een ander, ja, maar de vrouwtjes ontbreken hier nog.

— Ja, drommels, zei de kapitein met dubbelslaande tong, vrouwen zijn hier te kort, veel vrouwen ; maar wat wilt gij, in Vlaanderen zijn

er veel te weinig, en de anderen zijn kwezels...

— Maar wij hebben er toch één.

— Wie dan?

— Wel, onze gevangene.

— O, ja, de bevallige Livia Yoens!

— Livia Yoens! mompelde Montigny, de dochter van den Vlaamschen aanvoerder; ze is de eerbaarheid en schoonheid zelve... Doch wat geeft het, zij is immers een oproerlinge en wij verkeerden in tijd van oorlog.

En luidop wendde hij zich tot adjudant Doré:

— Doré, waar zit het duifje thans?

— Op den zolder, kapitein.

— Laat ze eens halen, of liever, ga zelf maar, dat is nog beter. Het ding is broos en moet met teere handen worden aangevat.

Deze verliet de zaal, doch was spoedig terug. Allen barstten in een schaterend lachen los. Was dat nu die lieve dochter van Jan Yoens?

De adjudant duwde een rossen kerel vooruit, die met stierenkracht scheen behept; zijn wijd opengesperde oogen schoten vonken.

— Waar hebt gij dien vogel gevangen? lachte Montigny. Doré! gij vergist u dikwijls en uw schoonheidsgevoel schijnt niet hoog ontwikkeld.

Joos, — want de lezer zal licht geraden hebben dat hij het was, — stoorde zich niet aan dien spot. Zijn gelaat was kalm, drukte niet de minste vrees of misnoegen uit. Alleen zijn oogen keken voortdurend de kamer rond.

— Waar hebt gij dien vogel gevangen? herhaalde Montigny.

— Noem het eerder een stekelvarken! riep Doré. De kerel sloop om de tenten en werd door een viertal mannen hierheen gebracht. Ik moet u bovendien zeggen, dat hij niet den minsten tegenstand bood.

— Waarschijnlijk een spion! zeiden er eenigen. Wij zullen hedenavond pret hebben.

— Zwijgt! beval Montigny. Ik wil den kerel ondervragen.

Zich tot Joos wendend vroeg hij:

— Van waar komt gij?

— Van Gent! antwoordde Joos bedaard.

— Gij kwaamt hier om ons te bespieden?

Joos schudde dom het hoofd en keek begeerig naar de met spijs en drank gedekte tafel. Montigny zag deze beweging en een fijne glimlach vertrok zijne lippen.

— O, ik begrijp het al! riep hij. Als de wolven honger hebben, dan verlaten zij het bosch. Is 't niet? Die kerel is te dom om als spion dienst te doen.

Voor eenig antwoord klonk het uit den mond van Joos.

— Ik heb honger.

Hij sprong naar de tafel en greep een stuk vleesch, waar hij

begeerig de tanden inzette. Deze daad strekte tot groot vermaak van de mannen, die als om strijd Joos de lekkerste beetjes brachten. Joos verslond alles met gretigheid en dronk een goede teug.

— Laat de kerel tusschen ons inzitten! stelden er eenigen voor. Hij zal morgen de wolven van Gent kunnen meêdeelen hoe lang wij het hier nog kunnen uithouden.

Men plaatste Joos op een stoel en zette hem midden in een troep vroolijke drinkebroers, die ditmaal geen kwade bedoelingen hadden, maar alleenlijk zich ten koste van den armen drommel wilden vermaken.

— Doré!

— Ja, kapitein?

— Is de omtrek veilig?

— Ik denk van wel, kapitein.

— Gij denkt het. Een goed soldaat moet altijd zeker zijn en niet denken. Die kerel daar ziet er mij zonderling uit. Ik zou eens laten patrouilleeren.

— Goed, kapitein. Ik zal dadelijk eenige mannen op ronde sturen.

Doré vertrok en kwam eenige oogenblikken later terug.

— Met al dit gebazel hebben wij onze jeugdige schoone vergeten, zei Montigny. Haal ze beneden, Doré.

Doré gehoorzaamde, nam een lamp en ging de trappen op. Toen hij de kamer wou binnen gaan waar Livia gevangen zat, hoorde hij gerucht achter zich. Hij keerde zich om en zag Joos voor het venster staan met een brandende toorts in de hand, die hij driemaal omhoog en omlaag deed gaan.

— Wat doet gij daar, kerel? vroeg de verbaasde adjudant.

— Ik wil zien wat weer het buiten is en kan het venster niet openkrijgen, antwoordde Joos.

— Kerel, indien gij te veel gedronken hebt, ga dan beneden de deur uit, maar tracht niet langs het venster van boven u den nek te breken.

— Dank u, voor de oplettendheid! stamelde Joos met dubbele tong.

Hij zwaaide de trappen af, binnensmonds een liedje neuriënd.

— Die kerel is dronken! zei de adjudant, terwijl hij lachend de schouders optrok. Een nuchtere maag kan niet half zooveel drank verdragen als iemand die dagelijks goed gevoed wordt...

Joos ging terug de groote kamer binnen, waar de krijgslieden aan het drinken waren. Hij zwaaide nog meer dan daareven en liet zich lomp op zijn stoel vallen.

— De lummel is dronken! riep er een.

De deur ging op dit oogenblik open. Bleek, met oogen die rood waren van het weenen, maar toch schoon, en met adellijken trots het hoofd recht houdend, trad Livia in de zaak. Hare verschijning maakte een geweldigen indruk op die woeste, ontaarde soldaten en het spotten bestierf hun op de lippen.

— Vul mijn beker, Doré, zei de kapitein.

Hij stond op en ging half wankelend naar Livia Yoens.

— Hier meisje, hier is mijn beker, de beker waaruit de bevelvoerder der grafelijke troepen drinkt... ledig hem op het heil van den graaf.

Het meisje weerde den beker af en sprak :

— Ik dank u, kapitein, ik heb geen dorst...

— Geen dorst ! Sinds wanneer drinkt men van dorst ? Men drinkt omdat het lekker is, omdat de drank het brein in zalig genoeg doen ontvlammen... Drink, jonkvrouw, het zal uw bloed verwarmen !

— Neen, ik dank u.

— Weigert gij op de gezondheid van den graaf te drinken ?

Het meisje zweeg.

— Waarom wilt gij mij dit genoeg niet doen ?

— Laat mij naar Gent terugkeeren, kapitein.

— Neen, neen, daar lijdt men te veel honger, het ware slecht voor uwe gezondheid...

— Ik heb liever ellende en gebrek te lijden met mijn volk, dan in weelde te leven met zijn vijanden.

— Bravo ! klonk een dreunende stem.

Livia keek op en zag Joos tusschen de krijgers staan. Zij begreep alles, toen zij haar blik in dien van den trouwen man liet rusten.

— Doet dien kerel zwijgen ! brulde de kapitein.

Vier handen werden op de schouders van Joos gelegd en duwden hem op zijn stoel.

— Kom, zing ons een liedje ! zei de kapitein tot Livia.

— Neen ! Ik kan niet zingen, sprak zij.

— Drink dan.

— Neen.

De kapitein werd het smeeken moede. Hij nam een ledigstaanden stoel, zette dien naast den zijnen en trad toen op Livia toe. Willens of onwillens, zij moest met hem mee ; hij greep haar in de lenden, trok haar voort en noodzaakte haar naast hem te zitten. Het meisje worstelde wanhopig tegen, doch twintig handen grepen haar vast en duwden haar op den stoel. De aanraking van die kerels deed haar blozen van schaamte. Zij wierp een smeekenden blik op Joos, maar Joos had de oogen neergeslagen en deed of hij niets zag van hetgeen om hem gebeurde.

— De jonkvrouw weigert met ons te drinken, sprak de Montigny. Zij weigert de gezondheid van onzen doorluchtigen graaf bescheid te doen... Wij zullen haar toonen, dat wij beter opgevoed zijn dan de Gentsche meisjes. Ik drink op de schoone jonkvrouw, die aan mijn zijde zit, ik drink op de gezondheid van de dochter van wijlen den aanvoerder der Gentsche oproerlingen.

— Op haar gezondheid ! schreeuwden allen hem achterna.

Joos schoof zenuwachtig op zijn stoel heen en weer, er broeide een vervaarlijk onweer in hem.

De woestaards werden meer en meer beschonken. De dierlijkheid lag op hun gelaat en vuige driften glansden in hun waterige oogen. Welk lot hing het arme meisje boven het hoofd? Een soldaat naderde haar en zette zijn roode kap op de weelderige lokken der schoone. Met een ruk wierp Livia de kap op den grond.

— O! O! riep men dreigend van alle kanten.

De kapitein fronste de wenkbrauwen. Dat meisje had daarmede de partij van den graaf, ja, den graaf zelf beleedigd. Misschien zou de Montigny de zaak blauw blauw gelaten hebben, maar gansch zijn staf was getuige geweest van de schandelijke daad. Hij moest dus handelen.

— Jonkvrouw, sprak hij op strengen toon, jonkvrouw, denk na wat gij doet. Gij hoont den graaf en de grafelijke familie.

— Die kap! smaalde Livia. Wat heeft die uit te staan met den graaf?

— Zij is het zinnebeeld zijner partij.

— Sinds wanneer?

De kapitein kon in het eerste oogenblik het antwoord niet vinden.

— Die kap is het zinnebeeld van roof en moord! sprak het meisje beslist. Zij draagt de kleur van bloed; van het bloed, dat gij in naam van den graaf vergiet.

— Jonkvrouw! brulde de kapitein.

— Ja, vervolgde zij, ze is besmeurd met het bloed van onschuldige broeders, wier eenige misdaad was hun land en vrijheid boven alles lief te hebben. En ik zou die kap op mijn hoofd zetten? Nooit!

— Dat zullen wij zien.

De strijd zou hevig worden.

— Doré! riep de Montigny.

— Kapitein!

— Raap die kap op en zet ze op het hoofd van dit weerspannig meisje.

Doré was haar genaderd met de roode kap.

— Zie, lief meisje, hoe fraai u die roode kap zal staan op de weelderige lokken, kom, mijn engeltje, laat ze mij u opzetten.

Een klap! De adjudant deinsde een paar stappen achteruit want de hand van Livia was op zijn rechterwang terecht gekomen.

— Vervloekt! brulde Doré.

— Ik wil die kap niet opzetten! sprak Livia beslist.

De kapitein was opgesprongen en zeide:

— Vooraleer tot de uiterste maatregelen over te gaan, jonkvrouw, wil ik u verwittigen, omdat uwe jeugd en uwe schoonheid mij toegevend doen zijn, dat er een wet is, die zegt, dat alle smaad aan den graaf met den dood gestraft wordt. Dit is een wet, jonkvrouw, en de wet staat boven ons allen.

— Ik vrees den dood niet, kapitein.

— Het zijn geen ijdele bedreigingen die ik doe.

— Het is overbodig, kapitein, dit te bevestigen. De Leliaarts hebben in ons arm Vlaanderen reeds sinds lang getoond, dat zij er niet voor terugdeinzen onschuldig bloed te vergieten. Gij hebt uw hoofd versierd met de roode kap; ik weiger dit teeken op mijn hoofd te zetten... ik weiger, versta mij wel. Gij kunt mij hiervoor dooden, het zal slechts een schelmstuk te meer zijn.

— Dood! Dood! schreeuwde men.

— Zij smaadt den graaf!

— Zij beleedigt ons allen!

— Dood! Dood!

En er waren er die naar hunne wapens grepen, die de strafuitvoering onmiddellijk wilden zien plaats grijpen.

— Willens of niet, zij zal de kap opzetten, zij zal met de roode kap op het hoofd sterven.

— Ja! Ja!

— Bindt haar de armen.

— Ja, ja, de armen binden.

Livia wierp een smeekenden blik naar den kant waar Joos zat. Maar de man was plotseling verdwenen. Beulshanden grepen haar aan, folterden haar, bonden haar de armen op den rug. Daar naderde Doré nogmaals met de roode kap, drukte deze op haar hoofd en ditmaal was het meisje machteloos om ze neer te smakken.

O, wat was zij schoon met die roode kap op de golvende zwarte lokken... zij stond zoo schoon bij het edel fier gelaat, zoo fijn geteekend. De Leliaarts konden niet anders dan haar bewonderen. Zij dansten wild om haar heen en huilden als bezetenen. De kapitein naderde haar, sloeg zijne onreine handen om haar middel en bezoedelde door een kus de reinheid in persoon.

Maar eensklaps dreunde een schreeuw, een snijdende, woeste schreeuw. Haastige stappen en gerinkel van wapens weerklonken... De mannen verbleekten... De liederen verstomden op hun lippen. De deur werd opengeworpen en Joos vloog binnen, gevolgd door tien, twintig, vijftig Witkappen. Als een stormwind rende hij op de Montigny toe en plantte zijn blinkende bijl in de hersens van den kapitein. Doré onderging hetzelfde lot. De andere mannen werden door de Witkappen afgemaakt.

Intusschen had men de koorden die Livia's handen bonden, doorsneden en met een kreet van vreugde en dankbaarheid, vloog zij in de armen van den kloeken Joos. Het gerucht had het kamp der Leliaarts gewekt. Langs alle kanten greep men de wapens en snelde men toe. Maar de kleine troep Witkappen was reeds te paard gesprongen en verdween in de richting van Brugge, Gent den rug toekeerende.

Van Zoen en de Witte Kaproenen

Van Laeken

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

LODEWIJK VAN LAEKEN

JAN YOENS

EN DE WITTE KAPROENEN

Pentteekeningen van JAN WATERSCHOOT

NIEUWE, GEHEEL HERZIENE UITGAVE

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

1943

INHOUD

	Blz.
I. DE ZONDERLINGE BOOGSCHUTTER	5
II. DE HERBERG « DE MAAN »	12
III. DE DOCHTER VAN DEN SAMENZWEERDER	20
IV. IN DE SCHUILPLAATS DER OPROERLINGEN	29
V. VOOR DE SINT-BAVO	34
VI. BIJ DEN GRAAF	41
VII. BIJ DE HEKS	48
VIII. HET VERHAAL VAN DEN GRIJSAARD	57
IX. FILIPS VAN ARTEVELDE	70
X. DE WITKAPPEN	75
XI. WILLEM HEETHOOFD EN JOOS	81
XII. EEN VREK	96
XIII. DE SMART VAN LIVIA	105
XIV. DE WRAAK VAN COLPAERT	111
XV. DE VOORSPELLING	123
XVI. BRAND	130
XVII. HET GEZANTSCHAP	139
XVIII. HET GIF DER SLANG	147
XIX. NAAR BRUGGE	153
XX. HET PLAN DER GRAVIN	157
XXI. HET EINDE VAN EEN HELD	163
XXII. EEN SOMBERE NACHT	169
XXIII. TERUG TE GENT	178
XXIV. HENDRIK VAN CASSEL	182
XXV. DE SCHAKING VAN LIVIA	189
XXVI. OP ZONNEBEKE	196
XXVII. NAAR NAZARETH	212
XXVIII. DE VOORSPELLING VAN URSULA	228
XXIX. LIVIA EN KAATJE	234
XXX. WEST-ROZEBEKE	242

beurde hij den smid het hoofd op en goot eenige druppels water in zijnen mond.

— Hij roert niet meer : hernam Joos. Het is wreed dat zulk een moedig volksman aldus zijn einde moet vinden.

De Brand te Brugge.

De duisternis was in het woud gansch ingevallen, het was pikdonker in de spelonk. Joos sloeg vuur en onstak een soort van pekkoord die een flauwen schijn in de plaats wierp.

— Luistert, zei de krijgsman.

Daar naderde als het grommen der zee, de vreeselijke stap van het woedende volk.

— Dood aan den graaf ! Dood aan Lodewijk Van Male !

— Oom, zei Walter van Enghien er is geen oogenblik te verliezen, kom volg mij .

Een oogenblik later was de zaal waar het vreeselijke tooneel was voorgevallen ledig.

Alleen het bloedige lichaam van Willem Colpaert lag zwijgend, stil uitgestrekt, terwijl het bloed langzaam heenzijpelde in een uiterst droevig klagheid.

De Witte Kaproenen

Historische Roman

DOOR

LODEWIJK VAN LAEKEN

NATIONALE DRUKKERIJ
St-Willebrordsstraat, 57 Antwerpen.

1902.